

Møteinnkalling

Utvalg: VILTNEMNDA
Møtested: Marker rådhus
Møtedato: 05.02.2014
Tidspunkt: 18:30 - 00:00

Forfall meldes på tlf 69810500 til Ann Kristin Halvorsrud, som sørger for innkalling av varamenn. Varamenn møter kun ved spesiell innkalling.

Saksnr.	Arkivsaksnr.
----------------	---------------------

Innhold

PS 1/14	14/67 Godkjenning av protokoll
PS 2/14	14/67 Referater
PS 3/14	12/118 Høgås, Elgåsen og Joarknatten vindkraftverk - eventuell klage på NVE`s vedtak

Planlegging av viltgjerde langs E18 Ørje – Grensen.

Godkjenning av protokoll

Saksnr.: 1/14	Utvalg Viltnemnda	Møtedato 05.02.2014
-------------------------	-----------------------------	-------------------------------

Rådmannens forslag til vedtak:

Protokollen fra møtet i Viltnemnda den 19.12.2013 godkjennes.

Møteprotokoll

Utvalg: Viltnemnda
Møtested: Marker rådhus
Møtedato: 19.12.2013
Tidspunkt: 18:30

Funksjon	Navn	Forfall	Møtt for
Leder	Thor Erland Heyerdahl		
Medlem	Arnfinn Nasset		
Nestleder	Torstein Søby		
Varamedlem	Tor Amund Halvorsrud		
Varamedlem	Grete Bjerke		

Følgende fra administrasjonen møtte:

Ann Kristin Halvorsrud

Behandlede saker: 34/13-36/13

Thor Erland Heyerdahl
leder

Ann Kristin Halvorsrud
miljøvernkonsulent

Saksliste

Saksnr. Arkivsaksnr.

Innhold

PS 34/13 13/771

Godkjenning av protokoll

PS 35/13 13/771

Referater

PS 36/13 13/748

Uttalelse fra Marker viltnemnd - Butjern fjelltak

34/13

Godkjenning av protokoll

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Møteprotokollen fra møtet den 12.12.2013 godkjennes.

35/13

Referater

Ingen

36/13

Uttalelse fra Marker viltnemnd - Butjern fjelltak

Rådmannens forslag til vedtak:

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Behandling:

Thor Erland Heyerdahl fremmet følgende forslag til vedtak:

Marker viltnemnd ser det som viktig at Fylkesmannen sine påpekelse blir fulgt opp.

Gjerder og sikring av området sees som særdeles viktig at blir fulgt opp.

Thor Erland Heyerdahl sitt forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Marker viltnemnd ser det som viktig at Fylkesmannen sine påpekelse blir fulgt opp.

Gjerder og sikring av området sees som særdeles viktig at blir fulgt opp.

Referater

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
2/14	Viltnemnda	05.02.2014

Ingen referater

Høgås, Elgåsen og Joarknatten vindkraftverk - eventuell klage på NVE's vedtak

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
2/14	Formannskapet	30.01.2014
3/14	Viltnemnda	05.02.2014
/	Kommunestyret	

Rådmannens forslag til innstilling:

Marker kommune påklager ikke NVE's vedtak i forbindelse med vindkraftutbygging i Marker.

Sammendrag:

NVE har i vedtak datert 20.12.2013 gitt Eon Wind Norway konsesjon for bygging av vindkraftverk i Høgås og Joarknatten. Vedtaket er gitt med vilkår og begrensninger i forhold til omsøkt prosjekt. NVE gir samtidig Hafslund Nett as konsesjon for nettilknytning i henhold endret søknad med jordkabel siste to km inn til Ørje.

NVE avslår Eon Wind Norway og Hafslund Nett as sine søknader om utbygging i Elgåsen.

For de områdene det gis konsesjon vurderer NVE at fordelene ved utbygging er større enn ulempene. Vedtaket er begrunnet i en saksframstilling på 107 sider, som grundig vurderer de enkelte sider ved saken.

Marker kommunestyre fattet med 15 mot 10 stemmer et vedtak om fraråding av utbyggingen i Marker. Kommunestyret anbefalte i vedtaket en del forutsetninger dersom NVE likevel valgte å gi konsesjon. Marker kommunestyre tok senere tilleggsutredningen til orientering og sluttet seg til endret søknad for nettilknytning.

Marker kommune er kun en høringsinstans i forhold til konsesjonstildelingen, men har rettslig klageadgang. Kommunestyret må på bakgrunn av tidligere vedtak, innholdet i tilleggsopplysningene og ny konsesjonssøknad om nettilknytning, avgjøre om det er grunnlag for å påklage NVE's vurdering og vedtak.

Kommunen har fått utsatt klagefrist til 15. februar.

Bakgrunn:

Det vises til tidligere saksutredninger i forbindelse med sakene

- Opprinnelig konsesjonssøknad om anlegg med nettilknytning
- NVE's krav tilleggsopplysninger
- Ny konsesjonssøknad fra Hafslund Nett as med jordkabel siste 2 km inn i Ørje

De grunnleggende opplysningene om saken og kommunens vurdering av de enkelte forhold vil framgå av disse sakene.

I sitt saksframlegg beskriver NVE saksgangen i vindkraftsaker slik:

”Behandling av større vindkraftsaker starter med at NVE mottar en melding. Meldingen er en tidlig varsling av igangsatt planlegging av et vindkraftverk, og fremmes i medhold av plan- og Bygningslovens regler om konsekvensutredning. Etter en omfattende høringsrunde av meldingen, meddeler NVE tiltakshaver et utredningsprogram som beskriver hvilke utredninger som må gjennomføres før en søknad kan behandles. Når en søknad med konsekvensutredning er mottatt, sender NVE også denne på en omfattende høring. Under begge høringsrundene gjennomføres det møter med lokale og regionale myndigheter og folkemøter. På bakgrunn av søknad med konsekvensutredning, møter, høringsuttalelser, tilleggsinformasjon og eventuelle tilleggsutredninger, befaringer og egne vurderinger avgjør NVE om beslutningsgrunnlaget er godt nok og om tiltaket skal meddeles konsesjon. Tematiske konfliktvurderinger og regionale planer for vindkraft utgjør også en del av NVEs beslutningsgrunnlag. NVEs vedtak kan påklages til Olje- og energidepartementet. Hele behandlingsprosessen fra melding til endelig vedtak tar minst to til tre år.”

Om den konkrete søknaden i Marker heter det:

”NVE mottok 31.01.2012 melding om planlegging av Høgås og Elgåsen vindkraftverk med tilhørende nettilknytning. Meldingen var utarbeidet i henhold til plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredning. Meldingen ble sendt på høring til berørte interesser i brev av 10.02.2012. NVE avholdt møte med kommunale og regionale myndigheter og folkemøte i Marker 29.02.2012. Utredningsprogram ble fastsatt av NVE 02.07.2012.”

”I tråd med Espoo-konvensjonen artikkel 3, plan- og bygningsloven § 14-4 og KU-forskriften § 19 sendte NVE en notifikasjon til svenske myndigheter ved Naturvårdsverket. I forbindelse med høringen ble det holdt møte med lokale og regionale myndigheter og offentlige møter i Marker 07.03.2013.

På basis av befaring, innkomne merknader og møte med svenske myndigheter ba en om følgende tilleggsutredning:

- *Det skal utarbeides en fremstilling av hvor masseuttak/-deponi skal foregå og hvor eventuelt mellomlagring av turbinkomponenter skal skje for de tre planområdene. Massetak/-deponi skal fremstilles på kart.*
- *NVE vil be om at det vurderes å søke om nettilknytning for Høgås og Joarknatten med inntil 2 km med kabel inn mot Ørje transformatorstasjon.*
- *Det skal redegjøres kort for kunnskapsstatus vedrørende mulige virkninger av lavfrekvent støy fra vindkraftverk.*
- *På svensk side skal det vurderes hvordan støy fra vindkraftverket kan påvirke helårs- og fritidsboliger og friluftsliv.*
- *Det skal utarbeides støysonkart for vindkraftverket som viser utbredelse av støy med medvind fra alle retninger. Bebyggelse med beregnet støynivå over $L_{den}=40$ dB skal angis på kartet. Presentasjonen må gjerne skrives slik at tiltakets støyvirkninger også kan vurderes mot svenske retningslinjer.*
- *Det skal vurderes hvorvidt skyggekast fra vindturbinene kan få virkninger for bebyggelse og friluftsliv på svensk side. Det skal utarbeides et kartsom viser faktisk*

skyggebelastning for berørte helårs- og fritidsboliger på svensk side. Tidspunkt og varighet skal oppgis.

- Det skal utarbeides inntil 4 nye visualiseringer fra svensk side. Visualiseringene skal vise virkninger for DANO området, innsjø- og kanalsystemet tilknyttet Foxen og Stora Le, viktige kultur- og naturverdier i tiltakets influenssone og fra tettsteder på svensk side. For innspill til visualiseringspunktet vises det til vedlagte høringsuttalelse fra Lånsstyrelsen i Varmland datert 15.03.2012. NVE anbefaler også at tiltakshaver velger visualiseringspunkter i samråd med Årjång kommune. Visualiseringene skal også gi en fremstilling av samlede visuelle virkninger med det planlagte vindkraftverket på Hån.
- Det skal utarbeides et kartsom viser tiltakets synlighet i Sverige
- Når det gjelder naturmangfold skal det redegjøres for artsinventaret og mulige virkninger for rødlistede fuglearteri influenssonen på svensk side (inntil 1km). ”

Marker kommunestyre har fattet følgende vedtak i saken:

Vedtak i kommunestyret 21.05.2013 – høringsuttalelse:

Etter en samlet vurdering tilrår Marker kommune at det ikke gis konsesjon for ovennevnte vindkraftverk/nettilknytning i Marker kommune.

Dersom det allikevel skulle vurderes å gi konsesjon viser vi til rådmannens forslag 2a til e samt til punktene 3,4 og 5.

Punkt 2.f

Det må foreligge økonomiske garantier for en kompensasjon for kommunens inntekt som eiendomsskatt dersom denne endres eller faller bort gjennom driftstiden.

Punkt 6

Vindmøllenes rotasjon og bladposisjon skal være synkronisert for hele parken i normal drift.

Punkt 7

Vindturbinene skal utstyres med intensitetsregulerte og behovsorienterte hinderlys. Dersom behovsorienterte hinderlys ikke er godkjent før byggestart skal dette provisjoneres for.

Vedtak i kommunestyret 24.09.2013 – tilleggsutredning:

Marker kommune tar tilleggsopplysningene til orientering.

Vedtak i kommunestyret 29.10.2013 – ny trase for nettilknytning:

Marker kommune stiller seg positiv til den forslåtte traseen for nettilknytning og vil inngå nødvendige avtaler med Hafslund Nett as, dersom det sentralt fattes vedtak som medfører utbygging av vindkraft i Marker.

På bakgrunn av alle innkomne uttalelse og vurderinger har NVE fattet følgende vedtak i saken:

”Etter NVEs vurdering utgjør konsesjonssøknadene med konsekvensutredning, tilleggsutredning, tilleggsinformasjon, innkomne merknader, møter og befaring et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å avgjøre om de omsøkte vindkraftverkene skal meddeles konsesjon,

og på hvilke vilkår en konsesjon eventuelt skal gis. Vindkraftverkene er lokalisert i Marker kommune, Østfold fylke.

Etter NVEs vurdering er de samlede fordeler ved etablering av Høgås og Joarknatten vindkraftverk med nettilknytning og tilhørende infrastruktur større enn ulempene tiltakene medfører.

NVE vil derfor gi E.ON Wind Norway, branch of E.ON Wind Norway konsesjon i medhold av energiloven § 3-1 for å bygge og drive Høgås og Joarknatten vindkraftverk med tilhørende infrastruktur. Det gis konsesjon for en installert effekt på inntil 90 MW. Dette kan gi en potensiell energiproduksjon på inntil 235 GWh. Planområdet på Høgås er redusert i området vest for Stormosen. Videre meddeles Hafslund Nett AS konsesjon for nettilknytning med kabel de to siste km inn til Ørje transformatorstasjon og tilhørende infrastruktur.

Etter NVEs vurdering er ikke de samlede fordeler ved etablering av Elgåsen vindkraftverk med nettilknytning større enn ulempene. NVE avslår på dette grunnlag søknadene for Elgåsen vindkraftverk med tilhørende nettilknytning.

NVE har lagt vekt på at Høgås og Joarknatten vindkraftverk kan være realiserbare vindkraftverk, som kan bidra til å oppfylle Norges fornybarmål. De viktigste negative virkningene av Høgås og Joarknatten vindkraftverk er visuelle virkninger, naturmiljø, friluftsliv og kulturminner og -miljøer, støy og virkninger for svenske interesser. Med avbøtende tiltak og ved at det tas tilstrekkelighetsyn ved etablering av anleggene mener imidlertid NVE ikke at disse virkningene er så store at konsesjonssøknadene bør avslås.

NVE har satt en rekke vilkår til konsesjonen, herunder blant annet vilkår om detaljplan for tiltaket, avbøtende tiltak og utarbeidelse av miljø-, transport og anleggsplan. De konsesjonsgitte tiltakene har grenseoverskridende virkninger mot Sverige. NVE har på dette grunnlag behandlet søknadene i tråd med Espoo-konvensjonenartikkel3, plan- og bygningsloven § 14-4 og KU-forskriften § 19”.

NVE skriver følgende om vilkår for tildelingen:

”NVE viser til energilovsforskriftens § 3-4, som omhandler vilkår for konsesjon for elektriske anlegg. Underbokstav b) om miljø og landskap står det:

”Konsesjonæren plikter ved planlegging, utførelse og drift av anlegget å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kanskje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren. Overholdelse av denne bokstav kan undergis tilsyn etter bestemmelse av Norges vassdrags- og energidirektorat.”

I tillegg til standardvilkårene kan NVE fastsettespesielle vilkår for å redusere negative virkninger for allmenne og private interesser. Behovet for og omfanget av slike tiltak er vurdert under hvert enkelt tema og er basert på NVEs faglige skjønn og opplysninger som er fremkommet under behandlingsprosessen.

NVE har i denne saken satt som vilkår at det konsesjonsgitte planområdet på Høgås skal reduseres i området vest for Stormosen. Dette er av hensyn til naturmangfold i området, og i det tilstøtende Gjølvsjøen naturreservat. Reduksjonen av planområdet vil også redusere visuelle virkninger og støyvirkninger for områdene vest for planområdet, herunder Ørje

sentrum. Videre har NVE satt krav om at hensynet til eventuelle hekkelokaliteter for en rekke rødlistede fuglearter skal ivaretas i en miljø-, transport-, og anleggsplan for tiltakene. NVE har også stilt vilkår om at det skal utarbeides en plan for avbøtende tiltak for o-løp i Høgåsområdet, og at konsesjonær skal utarbeide beredskapsrutiner i samarbeid med det lokale brannvesenet på begge sider av grensen. Veien til Høgås vindkraftverk utvides bare i østlig retning i området Gørtjern/Sørtjern om dette er teknisk/økonomisk mulig.

NVE har stilt vilkår om at det skal fremlegges en detaljplan som viser tiltakets endelige utforming. Dersom endringer av tiltaket medfører vesentlig endrede virkninger enn det som fremgår avkonsekvensutredningen, skal dette vurderes i detaljplanen. Detaljplanen skal godkjennes av NVE og legges til grunn for miljø-, transport -og anleggsplan. Videre er det satt vilkår til at støynivået ved bygninger med støyfølsom bruk skal ikke overstige Lden45 dBA. Dersom det vurderes som nødvendig for vindkraftverkets realiserbarhet at støynivået overstiger Lden45 dBA ved bygninger med støyfølsom bruk, skal detaljplanen omfatte aktuelle tiltak for å avbøte virkninger ved disse bygningene. Dersom konsesjonær mener at bygninger med støynivå over Lden45 dBA ikke har støyfølsom bruk, skal dette dokumenteres i detaljplanen. NVE har også satt som vilkår at omfanget av skyggekast ved bygninger medskyggekastfølsom bruk skal ikke overstige åtte timer faktisk skyggekast per år eller 30 minutter per dag. Dersom det vurderes som nødvendig for vindkraftverkets realiserbarhet at skyggekastomfanget overstiger åtte timer per år, skal detaljplanen omfatte aktuelle tiltak for å avbøte virkninger ved disse bygningene. NVE har satt som vilkår at det i detaljplanen for tiltakene skal utarbeides en vurdering av en flytting av transformatorstasjonen for Høgås og Joarknatten vindkraftverk, slik at det unngås kraftledning over Brutjernene. Eventuelle merkostnader ved alternativet skal fremgå av detaljplanen, som skal forelegges Fylkesmannen før NVE godkjenner denne.

NVE har stilt vilkår om at muligheten for passiv lysmerkning skal vurderes konkret i detaljplanen for tiltakene.”

NVE har i forberedelsen av saken utarbeidet et dokument på i overkant av 100 sider. Her drøftes alle forhold som er spilt inn fra de ulike høringsinstansene, og NVE vurderer i hvilken grad de ulike temaene skal tillegges vekt, og i så fall i hvor stor grad. NVE har gjort et grundig arbeid og belyst saken fra alle sider. I sin saksutredning beskriver NVE hvert enkelt vurderingsområde, før det oppsummeres i en delkonklusjon. Nedenfor gjengis konklusjonene fra de ulike vurderingsområdene. For å se begrunnelsen for hvorfor de konkluderer som de gjør, henvises det til vedtaksdokumentet. Konklusjonene er hentet fra Kap 4 Tematisk vurdering:

4.1 Prosjektomfang, vindressurser og prosjektøkonomi

”Beregninger av vindforholdene i planområdet tilsier en årsmiddelvind på ca 6,6-7,4 m/s i 119 meters høyde. Etter NVEs vurdering er tiltakshavers anslag for investeringskostnad realistiske. Med optimal utforming kan alle de tre omsøkte vindkraftverkene etter NVEs vurdering være realiserbare prosjekter. Etter NVEs vurdering kan alle de tre vindkraftverkene være konkurransedyktig prosjekt i det norsk-svenske sertifikatmarkedet.”

4.2 Forhold til andre planer

”NVE vektlegger at planområdene for Høgås og Joarknatten vindkraftverk i hovedsak er lokalisert i områder som i regional plan for vindkraft er beskrevet som mulige områder for

vindkraftverk. NVE vektlegger videre at Elgåsen vindkraftverk er lokalisert i et område som er vurdert som uegnet for vindkraftproduksjon. Dette er også lforlengelsen av et område som NVE i andre vindkraftsaker har vurdert som uegnet for vindkraftproduksjon. NVE vektlegger at Marker kommune er negative til at det meddeles konsesjon til alle vindkraftverkene.”

4.3 Virkninger for og av andre vindkraftverk

”På grunn av nettkapasitet i Ørje transformatorstasjon kan ikke alle de tre tiltakene, Høgås, Elgåsen og Joarknatten vindkraftverk bli bygget. Det er også en konflikt mellom det planlagte vindkraftprosjektet på Hån i Sverige og Joarknatten vindkraftverk. Disse prosjektene konkurrerer om vindresursen i området, og muligens også om nettkapasitet.”

4.4 Landskap og visuelle virkninger

”Etablering av alle de tre vindkraftverkene på Høgås, Elgåsen og Joarknatten vil etter NVEs vurdering medføre store visuelle virkninger for landskapet rundt tiltaket, og føre til at landskapets karakter vil bli endret. Vindturbinene vil gi store visuelle virkninger for flere områder med bebyggelse og friluftslivsinteresser. Dette tillegges noe vekt. NVE har ikke funnet grunnlag i de visuelle virkningene til å kunne prioritere ut et av de omsøkte tiltakene til fordel for de to andre.”

4.5 Kulturminner og kulturmiljøer

”Høgås, Elgåsen og Joarknatten vindkraftverk vil medføre visuelle virkninger for enkelte viktige kulturminner og -miljøer rundt planområdet, herunder kulturminner tilknyttet Ørje sentrum som slusemiljøet og fortene Nordre og Søndre fort. Virkningene er etter NVEs vurdering av et slikt omfang at hensynet til kulturminner tillegges noe vekt i den samlede vurderingen i kapittel 6. NVE vurderer Elgåsen vindkraftverk som det tiltaket som vil medføre størst virkninger for kulturminner og -miljøer i Ørje sentrum.”

4.6 Friluftsliv og ferdsel

”Alle de tre vindkraftverkene vil bli synlig fra flere lokale friluftslivsområder og turmål, og friluftslivsopplevelsen kan etter NVEs vurdering bli påvirket av dette. Dette vil særlig gjelde friluftslivet i planområdene, der friluftslivsopplevelsen også vil påvirkes av støy, skyggekast og mulig fare for iskast. Av de tre tiltakene vil NVE vektlegge de negative virkningene for friluftsliv som følge av Elgåsen vindkraftverk. Her har det i lang tid vært arbeidet for områdets friluftsverdier. I de to andre planområdene er virkningene for friluftsliv på norsk side etter NVEs vurdering ikke så store at dette vektlegges i den samlede vurderingen i kapittel 6.”

4.7 Organisert idrett

”NVE tillegger virkninger for organisert idrett, og spesielt o-løp i området rundt Høgås noe vekt i den samlede vurderingen i kapittel 6.”

4.8 Reiseliv

”Alle de omsøkte vindkraftverkene kan medføre visuelle virkninger for naturbasert turisme, blant annet tilknyttet Haldenvassdraget. Etter NVEs vurdering vil likevel en vindkraftutbygging medføre små negative virkninger for reiselivet. NVE vil derfor ikke vektlegge virkninger for reiseliv i den samlede vurderingen av tiltaket.”

4.9 Naturmangfold

”4.9.1 NVEs vurdering av virkninger for naturtyper og vegetasjon

NVE legger til grunn at det ikke skal etableres vindturbiner i området vest for Stormosen, og i området rundt Butjern. Videre skal veien til et eventuelt vindkraftverk på Høgås utvides i østlig retning i området Gørtjern/Sørtjern, om dette er teknisk/økonomisk mulig. Etter NVEs vurdering vil da ikke etablering av vindkraftverkene være i strid med forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer, jf. naturmangfoldloven § 4, eller for plantearter, jf. naturmangfoldloven § 5. NVE vil i en eventuell konsesjon fastsette vilkår om at det skal utarbeides en miljø-, transport- og anleggsplan, der det skal redegjøres for hvordan ulemper for naturtyper og vegetasjon/planter kan unngås ved plantilpasninger, jf. Naturmangfoldloven § 12.”

4.9.2 NVEs vurdering av virkninger for fugl

”Basert på konsekvensutredningen, andre opplysninger, eksisterende kunnskap om fugl og under gitte forutsetninger mener NVE at tiltakene ikke vil ha betydning for den regionale eller nasjonale bestandsutviklingen for truede og sårbare fuglearter, jf. naturmangfoldloven § 5. Den lokale bestanden av flere rødlistede fuglearter kan påvirkes dersom de hekker i området. NVE legger noe vekt på føre var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, for disse artene. Dersom det gis konsesjon vil NVE stille krav om at hensynet til eventuelle hekkelokaliteter skal ivaretas i en miljø- transport- og anleggsplan for tiltakene. Det legges noe vekt på virkningene jaktbare hønsefugler i den samlede vurderingen i kapittel 6.”

4.9.3 NVEsvurdering av virkninger for annen fauna

”Etter NVEs vurdering vil tiltakene ha ubetydelige virkninger for annen fauna. NVE legger til grunn at flere arter kan bli forstyrret av tiltakene, særlig i anleggsperioden, men at dyrene forventes å tilpasse seg vindkraftverket etter noe tilvenningstid.”

4.9.4 Samlet belastning

”NVE legger til grunn at kravene til vurdering av samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10 er oppfylt.”

4.10 Inngrepsfrie områder (INON) og vernede områder

”Reduksjon av INON som følge av Elgåsen vindkraftverk tillegges noe vekt I den samlede vurderingen i kapittel 6. Videre vil NVE vektlegge virkninger for Gjølssjøen naturreservat i den samlede vurderingen i kapittel 6. Visuelle virkninger for Låssbyn og Fjella naturreservat og Haldenkanalen tillegges også noe vekt. NVE vil i de samlede vurderingene i kapittel 6 ikke anbefale at det etableres vindturbiner på begge sider av Haldenkanalen.”

4.11 Støy

”Høgås, Elgåsen og Joarknatten vindkraftverk vil medføre et støynivå som er over den anbefalte grenseverdien på Lden45 dBA for 14 boliger og fritidsboliger. NVE vil legge noe vekt på støyvirkninger i den samlede avveilingen i kapittel 6. Dersom det gis konsesjon, vil NVE sette vilkår om at støynivået skal være under Lden45 dBA ved bygninger med støyfølsom bruk. 218 bygg ligger i sonen som vil få støyvirkninger i intervallet Lden40 til 45 dBA. Omfanget av bygg vil i denne sammenheng tillegges noe vekt. Videre vil NVE ilegge noe vekt at Elgåsen vindkraftverk vil medføre støyvirkninger for et stille område i Rakkestad kommune.”

4.12 Skyggekast

”Det er beregnet et skyggekastomfang over NVEs anbefalte grenseverdi for 1 bolighus og 17

fritidsboliger. Dersom det gis konsesjon, vil NVE sette vilkår om at faktisk skyggekast ikke skal overstige åtte timer per år eller 30 minutter per dag ved bygg med skyggekastfølsom bruk dersom det ikke er inngått minnelig avtale. Gjennom dette vilkåret mener NVE at skyggekast-virkningene blir akseptable.”

4.13 Ising og iskast

”I en eventuell konsesjon vil NVE fastsettevilkårsom forplikter konsesjonær til å vurdere risikoen for iskast i vindkraftverkene. NVE vil videre fastsette vilkår som forplikter konsesjonær til å utarbeide rutiner for å varsle allmennheten i perioder med fare for iskast, for eksempel ved at det settes opp informasjonsskilt ved innfartsårene til vindkraftverkene. NVE kan stille ytterligere krav til tiltak dersom risikoen for iskast viser seg å begrense friluftslivs-utøvelsen i planområdet.”

4.14 Landbruk og skogbruk

”En eventuell konsesjon vil etter NVEs vurdering gi økt tilgang til skogområder som i dag ikke er tilgjengelig. Tiltaket kan medføre betydelige positive virkninger for de bøndene som er grunneiere i planområdet. Når det gjelder virkninger for jakt og fiske kan ikke NVE se at en eventuellkonsesjon vil gi vesentlige endringer på for utøvelsen av dette, og derav heller ikke gi vesentlige økonomiske virkninger som følge av en eventuell endring etter at tiltaket er etablert. Virkninger for jakt og fiske som friluftsliver beskrevet under punkt 4.6.”

4.15 Drikkevann og forurensing

”Planområdet berører nedbørsfeltet til drikkevannskilden Rødenessjøen. Etter NVEs vurdering vil det ikke være vesentlig fare for avrenning eller forurensning fra anlegget. Dersom det meddeles konsesjon, vil NVE fastsette vilkår om at konsesjonær i samarbeid med vannverks-eier og Mattilsynet skal utarbeide forslag til tiltak som kan iverksettes for å sikre drikkevanns-kilden som berøres av tiltaket.”

4.16 Brann og sikkerhet

”Det er etter NVEs vurdering liten grunn til å forvente større skogbranner som følge av lynnedslag eller havari. NVE vil likevel ved en eventuell konsesjon stille som vilkår at konsesjonær utarbeider beredskapsrutiner i samarbeid med det lokale brannvesenet på begge sider av grensen.”

4.17 Klimasammenhenger

”Når det gjelder vindkraft som ren energi og effektiv energikilde, konstaterer NVE at vindkraft kommer godt ut i de aller fleste rapporter med klima- eller energiregnskap. NVE slutter seg til at opprustning og utvidelser av eksisterende vannkraftverk er gode alternativer til vindkraft, og vil påpeke at slike prosjekter også får elsertifikatstøtte.”

4.18 Veier og infrastruktur

”NVE legger til grunn at ytterligere vurderinger av masseuttak i forbindelse med bygging av veier og annen infrastruktur, kaianlegg, mellomlagring og transport av turbin- og kraftlinje-komponenter legges frem i miljø-, transport- og anleggsplanen, som skal godkjennes av NVE før tiltaket igangsettes.”

4.19 Forsvarets installasjoner, luftfart og lysmerking

”Ingen av de tre tiltakene i Marker vil etter NVEs vurdering medføre virkninger for luftfarten, men vindturbinene kan være et hinder for lavtflygende fly og helikoptre. NVE vil tillegge de visuelle virkningene av lysmerking noe vekt. I en eventuell konsesjon vil NVE sette vilkår om at merking av vindturbinene til enhver tid gjøres i samsvar med gjeldende forskrifter. Muligheten for passiv lysmerkning skal vurderes konkret i detaljplanen for tiltakene. Posisjon og høyde for hver vindturbin skal innrapporteres til Statens Kartverk for oppdatering av hinderdatabasen.”

4.20 Samfunnsvirkninger

4.20.1 Sysselsetting og økonomiske virkninger for lokalsamfunnet

Høgås, Elgåsen og Joarknatten vindkraftverk vil etter NVEs vurdering medføre positive økonomiske virkninger for Marker kommune og lokalsamfunnet. En utbygging av to av tre vindkraftverk anslås å generere ca. 100 årsverk i anleggsfasen og inntil fire arbeidsplasser i driftsfasen. Bygging, drift og vedlikehold vil også medføre økt etterspørsel etter varer og tjenester lokalt og regionalt. Antall indirekte arbeidsplasser som følge av økt etterspørsel kan bli høyere enn antall direkte arbeidsplasser.”

4.20.2 Eiendomspriser

”Dersom det er rettslig grunnlag for det kan naboer og hytteeiere som berøres av tiltaket fremme søksmål i medhold av granneloven. Forurensningsloven vil i denne sammenheng være aktuell med tanke på støyvirkninger, men det er i dag ingen praksis med kompensasjon dersom grenseverdier for støy overholdes.”

4.20.3 Lokal motstand

”NVE vil ikke tillegge underskriftskampanjen vesentlig vekt. Konsesjonsavgjørelsen vil som vanlig baseres på en skjønnsmessig vurdering av de omsøkte tiltakenes virkninger for natur og miljø.”

4.20.4 Grunneieres inntekter

”NVE konstaterer at kompensasjon for rettigheter til grunn er et privatrettslig anliggende mellom de aktuelle grunneierne og tiltakshaver, og at dette ikke påvirker konsesjonsavgjørelsen.”

4.20.5 Krav om samfunnspakke

”NVE vil bare sette vilkår om tiltak for å redusere eller avbøte konkrete virkninger. Etter NVEs vurdering er ikke en samfunnspakke et konkret avbøtende tiltak.”

4.20.6 Radio og TV-signaler

”Dersom det gis konsesjon, vil NVE sette vilkår om at eventuelle virkninger for TV- og radioforbindelser skal avklares med Norkring, og om at konsesjonær må iverksette tiltak dersom vindkraftverket medfører forstyrrelse av radio- og TV-signaler.”

4.20.7 Ørje tollkontor

”NVE vurderer ikke virkninger for Ørje tollkontor som vesentlige.”

4.21 Nedleggelse av anlegget

”NVE skal sikre at konsesjonær utformer en god plan for tilbakeføring dersom det ikke søkes om ny konsesjon. Håndtering av spesialavfall vil være en viktig del av denne planen. Det er etter NVEs vurdering ikke nødvendig å utarbeide en slik plan på nåværende tidspunkt, 20-30 år før den blir aktuell.”

4.22 Virkninger for svenske interesser

”Etter NVEs vurdering vil de omsøkte tiltakene ha tilnærmedesvis samme visuelle omfang på norsk side som i Sverige. Tiltakene vil kunne gi noe virkninger for landskapsområdene rundt DANO-området, som i Sverige er vurdert som et område av riksinteresse for natur- og friluftsliv. NVE vil likevel ikke legge vesentlig vekt på virkninger for landskap, friluftsliv og reiseliv på svensk side i den samlede vurderingen i kapittel 6. NVE vil heller ikke tillegge de visuelle virkninger for de kulturminnene og -miljøene det er fremlagt visualisering for på svensk side vesentlig vekt. Avstanden til områdene tatt i betraktning, og tiltakenes relative størrelse vurderer NVE det ikke som sannsynlig at tiltakene vil medføre vesentlige endringer i reiseliv etc. på svensk side. NVE legger noe vekt på svenske myndigheters beslutning om at det ikke skal etableres vindkraftverk i dette området.”

Om nettilknytningen sies det:

”NVE vil i den samlede vurderingen i kapittel 6 vektlegge at de omsøkte vindkraftverkene i Marker vil tilføre ny fornybar kraftproduksjon til en region som fra før har kraftunderskudd. Dette er kraftproduksjon som kan bidra til at Norge oppfyller forpliktelser knyttet til EUs fornybardirektiv. NVE vil i en eventuell konsesjon stille vilkår om at konsesjonær skal dokumentere ledig nettkapasitet før anleggsarbeider kan igangsettes.

NVE vektlegger at den omsøkte løsningen med felles nettilknytning for Høgås og Joarknatten vindkraftverk med jordkabel de to siste km inn til Ørje transformatorstasjon er et godt avbøtende tiltak for disse to vindkraftprosjektene.”

Vurdering:

Marker kommune tar til etterretning at kommunen kun er en høringsinstans og således ikke har krav på at kommunens uttalelse blir behandlet annerledes enn de andre uttalelsene. En finner likevel grunn til å påpeke at en her befinner seg i grenseområdet av hva som er vanlig forvaltningspraksis i denne type saker. I et flertall av sakene blir kommunens uttalelse tillagt avgjørende vekt, selv om det også er eksempler på det motsatte. Det er ikke uvanlig også i andre typer saker, blant annet i forhold til plan og bygningsloven, at kommunens vedtak blir overprøvd og satt til side av regionale og sentrale myndigheter, slik at dette ikke er noe enestående og oppsiktsvekkende i forhold til denne saken. Dette er heller ingen grunn i seg selv til å påklage vedtaket.

En finner grunn til å påpeke at bekjentgjøringen av NVE's vedtak ble gjort på en for kommunen uheldig måte. Kommunen ble kjent med vedtaket gjennom en pressemelding sent på dagen siste fredag før jul, så sent at det var svært vanskelig å håndtere dette på en forsvarlig måte i forhold til presse og publikum. Marker kommune vil overfor NVE gi uttrykk for at en hadde forventet å bli varslet om vedtaket på en annen måte.

Marker kommune vil likevel gi honnør både til NVE og Eon for åpenhet og vilje til prosess og samarbeid i hele behandlingstiden. Kommunen fikk også nødvendig utsettelse av klagefrist i

forbindelse med tildelingen, slik at behandling i ordinært oppsatte politiske møter kan gjennomføres.

Kommunen og regionale myndigheter har rettslig klageadgang i saken. Enkeltpersoner og interessegrupper opprettet i sakens anledning har ikke det. Kommunen må nå ta stilling til om det skal sendes inn en klage, og i så fall hvordan denne skal begrunnes. En klage bare basert på at NVE ikke fulgte kommunens anbefaling, vil trolig ha lite for seg. En eventuell klage må baseres på vurderinger en eventuelt mener er feil, nye vesentlige momenter i saken eller andre forhold av betydning.

Administrasjonen kan på bakgrunn av tidligere praksis velge å legge fram saken for politisk behandling uten innstilling, siden det politiske vedtaket ikke var i samsvar med innstillingen fra rådmannen. Rådmannen er imidlertid av den oppfatning at det er skjedd så vidt mye etter den første behandlingen, at det vil kunne være grunnlag for en ny totalvurdering av saken. Dette som følge av etterspurte opplysninger gitt i tilleggsutredning, at nettilknytningen inn til sentrum er lagt i bakken og at Elgåsen er tatt ut av tildelingen. Det foreligger også et brev fra Eon som kommenterer og imøtekommer de fleste vilkår som kommunen satte i sitt vedtak dersom det ble gitt konsesjon (brevet er vedlagt saken).

Flere har i prosessen kritisert Eon for å være lite imøtekomende i forhold til krav som kommunen stilte. Eon på sin side har uttrykt at de ikke ønsket å foreta seg noe som i ettertid kunne mistenkes for å være å "kjøpe" seg et positivt vedtak. Eon signaliserer imidlertid at på det tidspunkt et endelig vedtak foreligger, vil det være aktuelt å diskutere engasjement i lokalsamfunnet. Dette vil ikke være tilfelle før en eventuell klage er behandlet.

Administrasjonen har registrert stort engasjement i pressen i forhold til at NVE har valgt ikke å følge kommunestyrets oppfatning. I sin innstilling til politisk behandling i høringen har administrasjonen ikke prinsipielt gått i mot vindkraft i kommunen, men mente at det var behov for en del flere avklaringer før en tok endelig stilling til spørsmålet. Mange av avklaringene er nå kommet, og en mener derfor forutsigbarheten og beslutningsgrunnlaget er bedre enn da høringsuttalelsen ble behandlet. Rådmannen vil derfor innstille i saken.

NVE konkluderer med at den største opplevde ulempen ved et vindkraftanlegg vil være det visuelle. Administrasjonen deler denne vurderingen og mener det øvrige langt på vei vil være ivarettatt ved de begrensninger og vilkår som settes i tildelingen. Det er likevel ikke tvil om at det er ulemper med en slik etablering, noe også NVE er klar på i sin vurdering. Naturen og kulturlandskapet vil framstå ganske annerledes, og den bølgende horisonten med skogkledde åser vil brytes opp av det som kan fremstå som fremmedelementer. Spørsmålet er om dette er å betrakte som så store ulemper at utbygging ikke skal kunne finne sted. Kraftproduksjon vil alltid være synlig, enten det er vannkraft, vindkraft eller andre energikilder som utnyttes. Dette vil imidlertid også kunne oppfattes som fremtidsrettet og innovativt, et signal på at kommunen møter fremtiden med et åpent sinn og tar klimautfordringene på alvor. Noen steder vil utbygging måtte skje for å dekke det økende energibehovet og kravet om mindre forbruk av fossilt brensel. Det vil kanskje ikke være riktig å skyve dette ansvaret over på andre og begrunne det med at vår natur er så spesiell. Alternativet er å forholde oss til vedtaket som NVE har fattet, og konsentrere oss om de mulighetene dette gir kommunen og det lokale næringsliv.

Marker kommune leverte i 2013 sitt dårligste regnskapsresultat på mange år, og resultatet i

2014 er fortsatt ukjent. Kommunen har i mange år hatt en kontrollert økonomi, med nitidig oppfølging av hver virksomhet, og på noen områder urealistisk lave budsjetter. En opplever imidlertid stadig at forhold utenfor vår kontroll påvirker økonomien i stor grad. For å kunne møte denne type utfordringer må kommunen ha bygd opp tilstrekkelige reserver. Marker kommune er i dag en av de kommunene i Østfold med aller minst reserver (fond) pr innbygger. Vi er også den kommunen med desidert lavest skatteinngang, 72,3 % av landsgjennomsnittet. Klarer kommunen å opprettholde positive regnskapsresultater framover med stadig nye utfordringer og oppgaver? Skal vi opprettholdes som egen kommune i framtiden, må vi kunne vise til et trygt økonomisk fundament og kvalitativt gode tjenester.

I Marker sammenlikner vi oss ofte med Skiptvet og henviser til at deres ”bedre” økonomi i stor grad skyldes kraftinntekter. En slik inntektspost har vi også nå mulighet til å budsjettere med i vårt regnskap – dersom vi aksepterer vedtaket fra NVE. Kommunen har et valg som har betydning for fremtidig tjenestetilbud. At flertallet i utgangspunktet ikke ønsket vindkraft skal vi forholde oss til, men fra administrasjonens side er en likevel nødt til å fokusere også på de økonomiske sidene av saken. Endringene som er skjedd etter kommunens høringsuttalelse, vil sannsynligvis ha redusert motstanden noe. Spesielt gjelder dette nettilknytningen inn til Ørje. Mye at det mange var opptatt av i en tidligere fase var hvordan dette vil påvirke Ørje som tettsted. At kablene nå legges i bakken og ikke strekkes i luften, vil redusere ulempene betraktelig. Det velges også en trase som ikke berører de sårbare områdene rundt Gjølssjøen, samtidig som NVE også i sitt vedtak forutsetter at det vurderes å flytte transformatorstasjonen slik at luftstrekke unngås ved Brutjerna. Videre velges en så lite arealkrevende løsning som mulig ved Ørje Kraftstasjon, slik som kommunen forutsatte i sitt vedtak.

Næringsutvikling, opplevelser og bosetting er viktig for kommunen, og det er dette vi måles på i forhold til attraktivitet. Vi har prosjekter på disse områdene både gjennom utviklingsavtalen og regionalparken og resultatene måles gjennom blant annet befolkningsutvikling og antall arbeidsplasser.

Vil salgbare reiselivsopplevelser bli forringet av at det finnes vindturbiner i horisonten, og vil dette føre til at færre velger Marker som bosted. Mange undersøkelser mener så ikke er tilfelle, og svenske kommuner har ikke registrert noen endret holdning til området etter at vindmøllene er kommet. I Årjängs kommun bygges det nå vindmøller spredt over hele kommunen, mer enn det dobbelte i antall av hva som er planlagt i Marker. Svenske kommuner har vi sett opp til med hensyn til reiseliv og næringsutvikling, og de hadde neppe gjort dette derom dette ville rasere reiselivsnæringen og bosettingen i kommunen. Det er også viktig å vurdere det i forhold til den verdiskaping det faktisk gir. Videre satsing på reiseliv vil kreve en fortsatt offentlig stimulans. Vi markedsfører kanalen og lager opplevelsespakker, men mange av disse er lite økonomisk bærekraftige i seg selv. De fleste arrangement krever en andel offentlig medfinansiering for i det hele tatt å kunne gjennomføres, og dette er noe av det første som blir nedprioritert når kommunene sliter økonomisk.

Vi har utfordringer med utflagging av arbeidsplasser og tomme industrilokaler. På nærings-NM som arrangeres årlig, havner nå Marker svært nær bunnen, da det er få nyetableringer og få bedrifter med god lønnsomhet. Vi jobber for å tiltrekke oss bedrifter og etablerere, men resultatet er ikke alltid så godt som en kunne ønske. Nå kan vi velge om vi vil ha en milliardinvestering i kommunen eller ikke. Mye av investeringen vil komme bedrifter utenfor vår region til gode, men lokale entreprenører, butikker og overnattingssteder vil likevel få betydelig omsetningsøkning, spesielt i anleggsperioden, men også senere.

Driftsorganisasjonen vil kanskje ikke bety så mye når det gjelder arbeidsplasser, men det som virkelig vil bety noe er at bønder i området årlig vil få en leieinntekt på 4-5 mill. kr. Dette er skattbar inntekt for bedriften, eller det vil bli brukt til investeringer som igjen kommer annet næringsliv i området til gode. Ikke mange bedrifter i Marker kan vise til et så høyt netto driftsresultat. Vår skatteinngang vil bli positivt påvirket av at vi får en utbygging.

Det er knyttet usikkerhet til hvor stor inntekten vil bli for kommunen i form av eiendomsskatt, og vi har heller ingen garanti for at muligheten for slik beskatning opprettholdes. At det betyr en merinntekt for kommune er imidlertid sikkert. Om den blir 3, 4 eller 5 mill pr år er kanskje ikke det viktigste, men at vi gjør det vi kan for å opprettholde en livskraftig kommune med et godt tjenestetilbud. Dette vil kanskje kunne bidra til at vi kan utsette ordinær eiendomsskatt i Marker i ytterligere noen år.

Eon er et av verdens største privateide elektrisitets- og gasselskap med hovedkontor i Tyskland og en årlig omsetning på over 800 mrd kroner. Vi har dermed en søker med økonomisk muskler til selv å gjennomføre en utbygging, noe mange av de andre tildelte konsesjoner ikke har og derfor ikke er gjennomført. Eon har i søknadsperioden vist en positiv vilje til å samarbeide med lokalsamfunnet og signalisert mulighet for lokal sponsorstøtte i framtidige satsinger og arrangement. De avslutter sitt brev på følgende måte:

“E.ON har hatt et godt samarbeid med både Marker kommune og grunneierne så langt i prosessen, og ønsker å fortsette med dette. Vi ønsker å finne de beste løsningene for å bygge et vindkraftprosjekt som både E.ON og Markers innbyggere kan være stolte av. Dette vil vi gjøre ved å ha kommunen, grunneiere og andre berørte med i planleggingen og prosjekteringen av prosjektet. Kommunens innbyggere kjenner området best og er dermed viktige ressurspersoner for oss. Vi ser kun fordeler ved å finne løsninger som begrenser ulempene for naboer og øvrige innbyggere og ser frem til å samarbeide med dere.”

Konklusjon:

På bakgrunn av de endrede forutsetningene og nye opplysningene som er fremkommet siden kommunen avga sin første høringsuttalelse, samt vektleggingen av de økonomiske mulighetene en utbygging gir for kommune og næringsliv, anbefaler rådmannen at Marker kommune ikke påklager vedtaket som NVE har fattet.

Vedlegg:

NVE's vedtak med begrunnelse
Skriv fra Eon datert 20.01.14